

ЈП „Национални парк Фрушка гора“
Змајев трг 1, 21208 Сремска Каменица, Србија
Тел: 021/463-667, факс: 021/462-662
www.npfruskagora.co.rs
e-mail: office@npfruskagora.rs
Број : 1871
Дана : 24.11.2023. године

Република Србија
Министарство заштите животне средине
Број: 07-001-250/2023-04

Предмет: Изјашњење на представку организација цивилног друштва "Удружења за заштиту шума" и "Одбранимо шуме Фрушке горе"

ЈП "Национални парк Фрушка гора" је запримило Допис Министарства заштите животн средине број 07-001-250/2023-04 од 23.10.2023. године, у чијем прилогу је достављено, ради изјашњавања, представка коју су Министарству заштите животне средине поднеле организације цивилног друштва "Удружење за заштиту шума" и "Одбранимо шуме Фрушке горе".

Износимо неке од чињеница које утичу на стање шума, а самим тим и на процес планирања газдовања шумама у Националном парку Фрушка гора, које велики део јавности не зна, а њиховим непознавањем се може стварати погрешна слика и формирати опште негативно мишљење.

-Подручјем Фрушке горе се почело јединствено управљати у облику Народног излетишта 1948. године, а од 1960. године у облику Националног парка „Фрушка гора“. До тада је то био простор са више од 60 различитих власника (властелинства, манастири и цркве, земљишне заједнице, општине, петроварадинска имовна општина и др.). Начини газдовања шумама су били различити. Као илустративан пример може послужити газдинска јединица Андревље- Тестера- Хајдучки брег. Податак о старости шума говори да је већина тих шума била посечена чистом сечом пред II светски рат, северна падина Фрушке горе код Беочина (катастарске општине Баноштор и Черевих) је била највећим делом гола. Данас та газдинска јединица има веома лепе шуме (већином изданачког или мешовитог порекла), настале као резултат газдовања шумама у протеклих 75 година, са просечном дрвном запремину већом од 300 м³/ ха.

-Површина под шумама од оснивања „Народног излетишта Фрушка гора“ (1948.), упркос сталним притисцима, није смањивана него повећавана, осим делова који су обухваћени јавним интересом (нпр. Омладинско насеље Летенка, инфраструктурни коридори, као брза пруга Београд- Будимпешта и сл.).

-Укупна дрвна запремина је са око 2,6 милиона м³ и годишњим прирастом од 72000м³, после Другог светског рата, повећана на 6 мил м³ и годишњим прирастом од 136000м³

(2016). Учешће старих састојина са 7% се повећало на 70 % дозревајућих и зрелих састојина

Ови подаци говоре да није вршено „легално уништавање и трајна деградација шумског потенцијала“, како је и раније често недобронамерно писано, него управо супротно.

- Шуме Фрушке горе су претежно мешовите (79%), а у њима је заступљено преко 50 врста дрвећа . Најзаступљеније су сребрнолисна липа 39%, китњак 19%, цер 12%, буква 10%, граб 6%, багрем 2%, лужњак, црни бор, црни јасен, медунац, разне врсте јавора, шумских воћкарица и др. Према пореклу највише је изданачких шума (преко 80%), а према очуваности више од 85% су очуване састојине.

-Шуме Фрушке горе имају две отежавајуће карактеристике. То је изданачко порекло старих састојина (са смањеном способношћу природног обнављања), као и измењеност екосистема карактерисана нестанком главних едификатора, храстова и букве, и доминацијом сребрнолисне липе (39%). Ово је резултат различитог власништва и третмана шума у прошлости, али и сушења храста крајем прошлог века. Ако се томе придодају биолошке и еколошке карактеристике главних врста дрвећа на Фрушкој гори нпр. храст китњак је изразито хелиофилна врста (врста за чији раст и развој је неопходна светлост), врста која рађа тешким семеном (жиром) ретко сваких 5 или 7 година. Млада састојина се може подићи на површини која између осталог има довољно светлости. Главна конкурентна врста китњаку на Фрушкој гори је липа. Она је врста која подноси засену, има велику изданачку снагу, има лако семе које ветар разноси и рађа сваке године. Шансе да младе биљке китњака преживе у конкуренцији са липом без помоћи човека су равне нули (пример за то је структура састојина строгог резервата Папратски до).

-Унапређење шумских екосистема враћањем из затеченог стања у функционално оптимално стање подразумева мере активне заштите, а не конзервације. Газдовање шумама, и одрживо коришћење шума као саставни део газдовања је у функцији овог циља (нега младих састојина или прореда се не може спровести без уклањања конкурентних врста, обнављање старих састојина чије одлагање доприноси пропадању не може се извршити без сеча обнављања).

Конзервација стања би довела до даљег погоршања садашње неповољне ситуације где се на стаништима, која су по типолошкој припадности изворно заузимали највећим делом различити екосистеми (са храстовима, буквом и мањим делом липом гао главним едификаторима), налазе изданачке шуме са тенденцијом ширења сребрнолисне липе и нестајањем горе наведених врста.

-Приоритет и јесте заштита и унапређење екосистема јер у Националном парку и долазе до изражаја мултифункционалност и општекорисне функције шума као сто су: општа заштита и унапређење животне средине постојањем шумских екосистема, очување биодиверзитета, очување генофонда шумског дрвећа и осталих врста у оквиру шумске заједнице, ублажавање штетног дејства “ефеката стаклене баште“ везивањем угљеника, производњом кисеоника и биомасе, пречишћавање загађеног ваздуха, уравнотежење водних односа и спречавање бујица и поплавних таласа, прочишћавање воде, снабдевање и заштита подземних токова и изворишта пијаћом водом, заштита земљишта, насеља и инфраструктуре од ерозије и клизишта, стварање повољних услова за здравље људи, повољан утицај на климу и пољопривредну делатност, естетска функција, заштита од буке, обезбеђивање простора за одмор и рекреацију, развој ловног, сеоског и екотуризма и развоју локалних заједница.

-Најлепши и најрепрезентативнији шумски екосистеми су издвојени у 13 локалитета у I степену режима заштите (поред осталих 19 који су издвојени због других вредности). То су Папратски до, Стражилово, Змајевац, Краљеве столице, Равне, Јазак, Краљевац, Биклав, Суви поток, Равни брег, Дреновац, Грабић на Кестенском путу, Широки цер. Од њих су Папратски до и Змајевац „стари резервати“, а остали су састојине у чијем садашњем стању се види резултат газдовања шумама.

Рационалним газдовањем се побољшава заштита, структурна изграђеност, порекло, еколошка стабилност и здравствено стање шумских екосистема.

Шумски екосистеми чине једну од природних вредности Националног парка Фрушка гора и њихов третман је обухваћен у свим управљачким документима Националног парка Фрушка гора (План управљања, Програм управљања, Програм пословања, те прописаним извештајима), као и специјалистичким плановима из области шумарства који се израђују и доносе на начин прописан законом. Обрађени су и у Студији заштите природе која је претходила доношењу Закона о Националним парковима. Услови заштите природе са прописаним мерама заштите, забранама и ограничењима су саставни део наведених докумената.

Успешности резултата газдовања шумама мора претходити перманентан стручни рад, поштовање и примена свих законских одредби и прописа везаних за заштиту природе, националне паркове и са њима усаглашене законе и подзаконске прописе из области шумарства.

Ово је крајње поједностављено објашњење на чему се заснива део шумарске активности на подручју Националног парка „Фрушка гора“.

Често навођене тезе о наводном „легалном систему управљања по шумарско комерцијалном моделу“ и „приоритетном дрвно - прерађивачком интересу“ су потпуно нетачне, а промовишу се претпостављамо из незнања (све остале претпоставке не воде у добром смеру за целокупне друштвене односе).

С поштовањем,

в.д. директора:

дипл.инж.пољ. Живко Цветковић

